

Problém a přístup k němu

Problém nevzniká teprve tím, že jej někdo (např. my) klade, nýbrž může nebo musí být brán na vědomí – „je“ tedy dříve, než jej někdo vezme na vědomí. Problém tedy nutně přechází každému vědomí problému; problémy si nevymýšlíme, nýbrž ony samy se nám nějak vyjevují (nebo také nevyjevují), ale problémy se před nás staví tak, že přicházejí jako nejsoucí, ale jako přesto spjaté s tím co „jest“, tedy se situací (skutečnou situací). Právě proto nemůžeme žádnou situaci dostatečně věrně popsat, vynecháváme-li problémy, které nám spolu přináší (aniž by je ovšem v sobě obsahovala jako něco daného, již předem jsoucího). A tak se otvírá otázka, jak je vůbec možno brát problém na vědomí a jak je možno jej rozpoznávat a chápat. Podobná je zajisté také otázka, jak je možno brát na vědomí nepředmětné výzvy resp. jak je možno je rozpoznávat. Je tu však dost závažný rozdíl. Když nevezmeme na vědomí nepředmětnou výzvu, prostě ji přeslechneme, jako by nás vůbec neoslovila. Ale když nevezmeme na vědomí problém, vůbec to neznamena, že ten problém přestaneme mít, že se před nás nadále nebude stavět. Spjatost problému se situací (tj. s určitou něčí situací) je větší než spjatost nepředmětné výzvy se stejnou situací. Jinak řečeno: nepředmětná výzva nás oslovuje nebo neoslovuje, a když nás neoslovuje, není, co brát na vědomí ani čemu rozumět, zatímco problém prostě máme, ať ho na vědomí bereme nebo nebereme, a ten problém nemizí, když o něm třeba vůbec nemáme ani ponětí. Zatímco vůči nepředmětným výzvám můžeme nanejvýš zůstat otevřeni, aniž bychom jimi byly (a zůstávali) zatíženi, neboť vyslechnou nepředmětnou výzvu znamená nechat se v jistém smyslu osvobodit, přístupu k problémům jsme schopni pouze za předpokladu již nastávajícího osvobození.

(Písek, 160821-1.)